

Klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn
postmottak@kld.dep.no

Bergen/Stavanger
10.12.2020

Innspill til stortingsmelding om marint vern

NORCE Norwegian Research Centre AS viser til arbeidet med stortingsmeldingen om marint vern som regjeringen skal legge fram i 2021, og takker for muligheten til å gi innspill.

NORCE er et uavhengig forskningsinstitutt med over 700 ansatte som forsker innen områdene helse, energi, klima, miljø, samfunn og teknologi. Dette innspillet kommer fra Miljøavdelingen i NORCE som forsker fram kunnskap for det grønne skiftet og sirkulærøkonomien. Vi undersøker påvirkning på miljøet, og har kartlagt miljøendringer i elver, fjorder og havområder. Gjennom samarbeid med næring og myndigheter utgjør vår forsknings et viktig kunnskapsgrunnlag, hvor vi også bidrar til nye forskningsbaserte teknologier for miljøovervåking.

NORCE Miljø sitt innspill til stortingsmelding om marint vern

Havpanelet anbefaler at 30 prosent av verdens hav skal vernes og beskyttes gjennom marine verneområder og andre effektive arealbaserte bevaringstiltak innen 2030 (Stuchtey *m.fl.* 2020). Gjennom Konvensjonen om biologisk mangfold og FNs bærekraftsmål forpliktet Norge seg til å verne minst 10 prosent av kyst- og havområdene innen 2020, men så langt er bare 3,1 prosent av slike områder vernet innenfor territorialfarvannene. Marine verneområder vil gjøre det mulig å sikre oppvekst-, gyte- og leveområder for viktige arter i havet og langs kysten, og beskytte sårbar natur, slik som dypvannskorallrev og tareskog, mot ødeleggende inngrep. Vi anbefaler at Norge har som mål å gi fullt vern til 30 prosent av våre havområder ved utgangen 2030. Denne anbefalingen er basert på informasjon i litteraturen nevnt under «litt om havets utfordringer» i referanselisten.

NORCE forsker på villaks. Oppdrettsnæringen fører til utslipp av lakselus og rømt oppdrettslaks som er vurdert å utgjøre de to største truslene for de norske stammene av villaks (Forseth *m.fl.* 2017). Ved lokalisering av verneområder mener vi derfor skjerming av utvandningsruter for viktige og truede villaksstammer vil være et viktig virkemiddel for å ivareta de mest berørte og truede laksebestandene.

Det er også viktig at de resterende 70 prosent av havområdene forvaltes på en miljømessig bærekraftig måte. Ifølge Havpanelet står det dårligere til med havet enn forskerne var klar over (Stuchtey *m.fl.* 2020). Likevel har Norge ambisiøse planer for økt industriell aktivitet i havet Dette er beskrevet i Meld.

St. 20 (2019 – 2020) og i referansene om havbruk til havs, havvind og mineralutvinning i dyphavet. Havet skal gi Norge økonomisk vekst og arbeidsplasser, blant annet innen energiproduksjon, matproduksjon og mineralutvinning i dypet. Planlagt fremtidig mineralutvinning i dyphavet kan sammen med økning i annen industri til havs påvirke marine økosystemer og muligheten for bærekraftig høsting av sjømat. Kunnskap om marine økosystemer og kunnskap om risiko for lokale og globale miljøkonsekvenser må brukes for å forhindre at den kombinerte effekten av de industrielle satsningene overstiger tålegrensen til havets økosystemer. Målet om å ha «rene og rike hav» må prioriteres høyere enn målet om rask økonomisk vekst i framtidsrettede havnæringer (Regjeringens oppdaterte havstrategi: Blå muligheter). Hvis målet er reell grønn vekst, er det avgjørende å vurdere hvordan Norge skal lykkes med å øke verdiskapingen uten å øke ressursforbruket og tapet av biomangfold (Hessen, 2020; IPBES, 2019; IPCC, 2019; Stoknes, 2019).

Anbefalt litteratur

Litt om havets utfordringer

- Blasiak *m.fl.*. 2020. **The ocean genome and future prospects for conservation and equity**. Nature Sustainability 3, 588-596.
- Díaz *m.fl.*. 2019. **Pervasive human-driven decline of life on Earth points to the need for transformative change**. Science 366, eaax3100.
- Duarte *m.fl.*. 2020. **Rebuilding marine life**. Nature 580 (7801): 39-51.
- Earle. 2009. **The world is blue. How our fate and the ocean's are one**. <https://mission-blue.org/hope-spots/>
- Forseth *m.fl.*. 2017. **The major threats to Atlantic salmon in Norway**. ICES Journal of Marine Science (2017) 74 (6): 1496-1513
- Halpern *m.fl.*. 2015. **Spatial and temporal changes in cumulative human impacts on the world's ocean**. Nature Communications 6.
- Halpern *m.fl.*. 2019. **Recent pace of change in human impact on the world's ocean**. Scientific Reports 9, 11609.
- Havpanelet: <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/havpanelet-pek-er-ut-ny-kurs-for-verdens-hav/id2788423/>
- Hessen, D. 2020. **Verden på Vippepunktet**. Res Publica, Oslo.
- IPBES, 2019. Summary for policymakers of the **global assessment report on biodiversity and ecosystem services** of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. Díaz *m.fl.* (eds.). IPBES secretariat, Bonn, Germany. 56 pages.
- IPCC, 2019: Summary for Policymakers. In: **IPCC Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate**. Pörtner *m.fl.* (eds.).
- Jouffray *m.fl.*. 2020. **The Blue Acceleration: The Trajectory of Human Expansion into the Ocean**. One Earth 2, 43-54.
- Klima- og miljødepartementet (KLD). Meld. St. 20 (2019 – 2020). Melding til Stortinget. **Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak**. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-20-20192020/id2699370/>
- Parrique *m.fl.*. 2019. **Decoupling debunked: Evidence and arguments against green growth as a sole strategy for sustainability**. European Environmental Bureau.

- Regjeringen. 2019. **Regjeringens oppdaterte havstrategi: Blå muligheter.** <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/oppdatert-havstrategi/id2653026/>
- Sala & Giakoumi. 2017. **No-take marine reserves are the most effective protected areas in the ocean.** ICES Journal of Marine Science, 75: 1166–1168.
- Stoknes. 2019. **Grønn vekst er mulig og ønskelig.** Publisert i **Energi og Klima, nettavisen til Norsk klimastiftelse,** <https://energiogklima.no/blogg/gronn-vekst-er-mulig-og-onskelig/>
- Stuchtey *m.fl.*. 2020. **Ocean Solutions That Benefit People, Nature and the Economy.** Washington, DC: World Resources Institute. www.oceanpanel.org/ocean-solutions.

Litt mer om havbruk til havs

- Nærings- og Fiskeridepartementet. 2018. **Havbruk til havs. Ny teknologi – nye områder.** <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/havbruk-til-havs/id2625352/>
- Tveterås *m.fl.*. 2020. **Verdiskapingspotensiale og veikart for havbruk til havs.** https://stiimaquacluster.no/wp-content/uploads/2020/12/Rapport_2020_Verdiskapingspotensiale-og-veikart-for-havbruk-til-havs_hovedrapport.pdf
- Bechmann. 2018. **Mulige miljøeffekter av offshore-oppdrett.** IRIS rapport 2018/302.

Litt mer om havvind og mineralutvinning i dyphavet

- FME NTRANS (Norwegian Centre for Energy Transition Strategies). **HAVVIND – en industriell mulighet.** <https://www.ntnu.no/documents/1284688443/1285504199/Havvind+-+en+industriell+mulighet+-+NTRANS-rapport.pdf/163a21ec-8b39-46d1-9636-19ffa5e82b2d>
- Haugan, P.M., L.A. Levin, D. Amon, M. Hemer, H. Lily and F.G. Nielsen. 2020. **What Role for Ocean-Based Renewable Energy and Deep Seabed Minerals in a Sustainable Future?** Washington, DC: World Resources Institute. www.oceanpanel.org/blue-papers/ocean-energy-and-mineral-sources.
- IEA. 2019. **Offshore Wind Outlook 2019.** World Energy Outlook special report. <https://www.iea.org/reports/offshore-wind-outlook-2019>
- Rystad Energy. 2020. **Marine minerals. Norwegian value creation potential.** <https://www.nrk.no/nordland/ny-rapport-om-mineraler-pa-havbunnen--kan-gi-opp-mot-180-milliarder-kroner-i-arlige-inntekter-1.15253641>

Med vennlig hilsen

Hans Kleivdal

Konserndirektør Miljø
NORCE